СВОБОДА НАРОДАМ! СВОБОДА ЛЮДИНІ!

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ

Всеукраїнський тижневик • виходить з 1954 р. 41 (2938) • 13 жовтня 2010 р.

БАНДЕРА — ПРАПОР РЕВОЛЮЦІЇ!

Заява Проводу ОУН із нагоди 51-ї річниці загибелі Провідника ОУН Степана Бандери

СЛАВА ГЕРОЯМ

Кожного року в жовтні, коли ми традиційно відзначаємо свято Покрови на знак пошани до української зброї всіх часів, українська громада вже понад піввіку також ушановує пам'ять Провідника Організації Українських Націоналістів Степана Бандери. 15 жовтня 1959 року з наказу політичного керівництва в Москві агент КҐБ отруйним пострілом убив у Мюнхені керівника національно-визвольної боротьби. Убив людину, але був безсилий знищити незламний символ Борця за свободу і незалежність України. Своїм підступним актом ворог лише зміцнив і примножив в українців стійку віру у своє національне майбутнє в колі вільних народів.

Найвищий німецький суд у м. Карлсруе, перед яким постав виконавець замаху на життя Степана Бандери, визнав Політбюро КПСС у Москві головним замовником убивства Провідника ОУН. Суд визнав, що члени Політбюро КПСС, убиваючи Бандеру, вчинили злочин проти людяності і грубо порушили міжнародне право. Суд засудив політичний терор Москви в міжнародному масштабі.

Виборена у багатьох битвах, вистраждана багатьма поколіннями синів і дочок, проголошена нарешті в 1991 році державна незалежність України – це результат безсмертного Духа українського народу та героїчних чинів його видатних керівників. У досягненні цієї історичної мети незаперечні заслуги має і Степан Бандера як видатний ідеолог і талановитий організатор визвольного руху. Він зумів революціонізувати серед народу боротьбу за свободу й підняти її на найвищий рівень геройської пожертви. Бандера вийшов на арену історії, коли наша Батьківщина переживала, здавалося б, безвиглядну перспективу і проходила трагічні випробування у горнилі Другої світової війни та в пеклі московського ГУЛАҐу.

Торік українська громадськість відзначала 100-річчя від дня народження Степана Бандери й 50-ті роковини його загибелі. Історія життя і діяльності Бандери, представлення очолюваного ним визвольного руху та державотворчої діяльності ОУН й УПА стали широковідомі по всій Україні та за її межами.

➲ На стор. 2

До 68-ї річниці створення Української Повстанської Армії

Дорогі подруги, друзі-учасники національно-визвольної боротьби ОУН і УПА!

Київське крайове Братство ОУН-УПА щиро вітає Вас та Ваші родини, весь український народ зі святом Покрови і 68-ю річницею утворення Української Повстанської Армії.

В осінні дні воєнного 1942 року на заклик Організації Українських Націоналістів з-під стягу Степана Бандери український народ піднявся на збройну боротьбу проти жорстоких окупантів нацистської Німеччини і червоної большевицької Росії — за своє національне визволення, за Українську Самостійну Соборну Державу.

На Волині, Поліссі постали перші збройні відділи, які виросли в сотні. Курені та загони стали грізною силою у боротьбі з окупантами.

14 жовтня на свято Пресвятої Покрови виповнюється 68 років від часу утворення Української Повстанської Армії — визвольної армії українського народу.

Героїчний чин полководців, воїнів ОУН і УПА, революціонерів-підпільників є немеркнучим взірцем жертовності і звитяги в боротьбі за нашу державу.

Тисячі знаних і незнаних героїв поклали свої голови за волю України. На жаль, національно-визвольна боротьба ОУН і УПА за Українську державу ще не визнана на державному рівні, але її визнав український народ, і ми свято віримо в щасливе майбутнє нашої невмирущої нації, в перемогу української національної ідеї.

Вічна слава Героям, що склали своє життя на жертовник нації.

Слава Україні! Героям Слава!

Орест ВАСКУЛ,
голова Київського крайового Братства ОУН-УПА

Звернення до учасників визвольної боротьби українського народу до 68-ї річниці створення УПА

Дорогі подруги, друзі, шановні побратими по зброї, підпільники славної ОУН! 14 жовтня, на Святу Покрову, покровительку війська українського, будемо відзначати 68-му річницю створення УПА.

До того свята приєднуються всі учасники визвольної боротьби, яких доля розкидала по інших країнах і далеко від рідного краю. Але в цей святковий день ми всі разом на рідній землі, біля могил наших побратимів, провідників, які загинули на полі слави за нашу державу. Ми більше біля символічних могил, адже справжні поховання наших героїв залишаються в таємниці: де їх заховали від нашого народу більшовицькі сатрапи — майже не відомо.

Багато то чи мало — тих 68 років від дня створення УПА? Для історії це небагато, але для колишніх вояків ОУН-УПА — це ціле покоління нових людей, які виросли після 1942 року.

На славному Прикарпатті проживає 1100 учасників цієї славної боротьби. Тож вітаю Вас, подруги і друзі зі славною 68-ю річницею створення УПА. Бажаю міцного здоров'я, наснаги брати і далі участь у всіх заходах з увіковічення пам'яті наших побратимів по зброї.

У нас не було демобілізації. Ми і далі в лавах борців за розбудову Незалежної держави Україна. Ті, що загинули, зробили для нас все, що змогли. Вони віддали Україні своє життя — віддаймо їм свою любов і шану.

Слава героям національно-визвольної боротьби ОУН-УПА!

Слава українській нації!

Слава Україні!

Ф.ВОЛОДИМИРСЬКИЙ,
голова Братства ОУН-УПА Карпатського краю

«Шлях Перемоги» — газета, що захищає українські інтереси!

«Шлях Перемоги» — це громадсько-політичний тижневик, офіційний друкований орган Організації Українських Націоналістів (бандерівців), перший номер якого вийшов у Мюнхені 28 лютого 1954 р.

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ
ЛЮДСЬКІ ПРАВА ЗА БОРТ?

В умовах реальної геополітичної загрози з боку Росії, внутрішніх викликів національній безпеці «Шлях Перемоги» здійснює інформування українців і в Україні, і за кордоном про суть і першопричини цих небезпечних процесів, подає думки відомих експертів, суспільно-політичних діячів, журналістів із цих питань, сприяє донесенню історичної правди про український визвольний рух.

Зараз газета є одним із важливих захисних «форпостів» України в інформаційній війні з московським Кремлем.

Передплатний індекс — 30504

Вартість передплати на рік — 74 грн. 28 коп.
(без урахування вартості приймання передплати в поштовому відділенні)

Передплачуйте, поширюйте, підтримуйте «Шлях Перемоги» — газету для українців!

ЗАХИСТИМО ДЕРЖАВНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ!

Заява Проводу ОУН

Напередодні виборів до місцевих органів влади деякі безвідповідальні політичні сили, намагаючись укотре заручитись підтримкою проросійської частини населення, підготували антиконституційний законопроект про надання російській мові статусу офіційної. Науковці, експерти, патріотичні громадські організації в Україні і діаспорі, широка українська спільнота виступили з рішучим протестом проти політичних спекуляцій на мовній тематиці, яка розколює суспільство.

Організація Українських Націоналістів (бандерівців) стверджує, що в Україні жодним чином не порушуються права російськомовної меншини, натомість явища дискримінації української мови, які мають всі ознаки відвертої українофобії, цілеспрямовано поширюються, зокрема в східних і південних регіонах України.

Сьогодні найбільшого захисту в Україні потребує саме українська мова, яка століттями піддавалася утискам і заборонам московського імперського центру.

ОУН стверджує державність української мови, виступає на її захист і закликає українців активно протестувати проти намагань розколоти громадян України за мовною ознакою.

Стефан РОМАНІВ, Голова Проводу ОУН (б)

Ювілей тріумфу найбільшої брехні

Пересторога з нагоди роковин ганебної пам'яті большевицької революції

Симоненківці і табачниковці намагаються провести через Верховну Зраду рішення про святкування в Україні на державному рівні більшовицького перевороту 7 листопада 1917 року. Пропонуємо всім, кого це стосується, відповідь доктора Дмитра Донцова на питання, що ж ми маємо «святкувати», писану ще 60 років тому. У світлі вищезгаданих «ініціатив» текст Донцова набуває гостроти і актуальності.

Ред.

7-го листопада ц. р. Москва обходила 35-літні роковини від того дня, коли нова, большевицька тиранія врятувала від розпаду імперію російських царів.

Є це ювілей тріумфу найбільшої брехні нашого віку, яка своїм смердючим подихом заразила все міжнародне політичне, культурне і релігійне життя Європи, Америки і Азії.

Все в жовтневій большевицькій революції – з самого початку – було потворною брехнею: вона хотіла, нібито, знищити добу імперіалізму – і вона ж породила найбільш цинічний і захланний імперіалізм, імперіалізм Москви.

Вона хотіла, нібито, знищити абсолютизм – і запровадила його в п'ятій частині суходолу, ще дикіший, ще нікчемніший, як був у Росії царів.

Вона несла, нібито, економічне розкріпачення пролетаріату і селянства, – і запровадила натомість, нечуване в історії, рабство соток мільйонів вільних колись людей.

Вона голосила рівність усіх – і створила суспільність безправної маси рабів у руках жменьки упривілейованої касти експлуататорів-катів.

Вона голосила емансипацію жінки – і обернула її в робочу худобу, змушену робити непосильну, тяжку навіть для мужчин, невільницьку працю.

Вона голосила свободу думки – і запровадила примусову віру, караючи смертю «єретиків».

Вона голосила визволення народів – і принесла теорію «вищої раси» московської, якій мають служити всі інші народи з тавром «нижчих рас».

Вона несла «мир хижинам, війну палацам» – і знищила мільйони хаток бідаків, загнавши всіх в колгоспні казарми.

Вона голосила мир – і принесла перманентну війну, між народами і в середині кожного народу...

Інспіратором цієї нечуваної монструальної брехні міг бути тільки той, кого Євангеліє зве «отцем лжи» – диявол.

А найцікавіше, що масу своїх агентів вербують слуги диявола серед членів християнських суспільностей! Серед високих державних достойників (Гес, Воллес), або церковних (Дін Джонсон), серед людей науки, послів до парламентів (Розе, Торез), серед артистів і літератів, серед еліти і серед мільйонів схудобілої черні меґаллополісів, що віддають свої голоси на агентів Москви. Навіть слуги диявола – на сором і ганьбу нашого віку – засідають в Об'єднаних Націях! З ними пактують! Їм відступають – як криваву жертву новому МОЛОХОВІ – один за другим вільні народи.

Більше того! Десятки мільйонів людей, десятки вільних народів Захід рішив віддати на вічне володіння кривавій імперії, якої монструальні простори мають – в кожнім разі – лишитися в границях 1939 р. Бо різні мафії думають, що навіть по упадку большевизму легше тоді буде вхопити ті народи за чуба, дати їм нового пана.

Захід боїться Росії, створеної революцією 1917 р. Тим не менше буде змушений, хоч і проти власної волі, воювати з нею, як був до того змушений Гітлер. А найстрашніше є те, що Захід хоче вести цю неминучу війну тими методами, що й Гітлер. Той ішов проти Росії Сталіна – закоханий в большевицькій тиранії, абсолютно не бажаючи – в разі перемоги – дати свободу уярмленим москалями народам. Це припечатало його загибель.

Теж саме хоче робити демократичний Захід, який схильний бачити всюди тиранію Тіта, ніж свободу народів. І коли Захід піде у війну з тою ж – як Гітлер – проблемою неподільности потворної імперії, буде, як і Гітлер, – розторощений. Впаде жертвою своєї трусости або глупоти – в обійми московської тиранії.

Хай він це знає! Пригадуємо йому те ще раз з нагоди роковин ганебної пам'яті большевицької революції. Щоб не казав, що ніхто його не перестерігав, бо ми не будемо в'язати себе нічними пактами з дияволом. Як не в'язалися пактом Гітлера або Заходу з Сталіним – нашим катом. Ми продовжуватимемо нашу боротьбу до повного розвалу московської імперії, до цілковитого визволення наших народів і до державної незалежності!

Хай знає це Захід! І хай буде проклята Москва!

Дмитро ДОНЦОВ

«Визвольний Шлях» № 12, 1952 рік

Бандера — прапор революції!

Зі стор. 1

Це стало можливим завдяки численним публікаціям, дослідженням, документальним виставкам, а також низці урочистих заходів на всіх рівнях – від найвищого державного до численних міжнародних. Широкий розголос про відзначення ювілейних дат Бандери протягом усього року, а також донесення до відома широкого суспільства історичної правди, досі викривленої і неповної, про визвольні прагнення українців реально піднесли рівень національної свідомості по всій Україні. Степан Бандера став одним із найвідоміших і найвидатніших українців сучасності.

Постать і діяльність Бандери викликали обурення й гостру реакцію з боку ідеологічних противників незалежності України, в тому числі й зі столиць сусідніх держав, навіть на форумі Європейського Парламенту. Можна припустити, що негативна реакція керувалася єдиним «центром впливу».

Представники нової й непевної влади в Києві, продовжуючи притаманну їм з 2004 року традицію грубих правопорушень, із першого дня владарювання розпочали широкий ідеологічний наступ проти основ національної ідеї українців. Вони стали заперечувати геноцидну природу штучного Голодомору 1932-1933 років проти української нації. Роблять надумані спроби знеславити в очах громадськості героїчний шлях та незаперечні заслуги Провідника ОУН Степана Бандери перед українською нацією. Підступно взялися закріпити за російською мовою неправомірний для неї статус офіційної і переважної, на шкоду і так віками пригніченої української мови, поставивши сторчма головою Європейську хартію регіональних мов і мов меншин. Розгорнули широкий наступ на МЗС, освіту, шкільні підручники, істориків.

Біло-голубі й червоні політики, разом складаючи політичні барви прапора сусідньої держави, роблять дедалі нові загрозливі кроки, які вказують, що влада в Києві вступила у небезпечну фазу поступового вихолощення політичного суверенітету. Це веде до руйнування державної незалежності України. Під час закордонних візитів високі представники Києва своїми ідеологічними виступами намагаються знецінити позитивний досі образ України, який сформувався в результаті безкровної та всенародної Помаранчевої революції. Замовчуючи, що саме вони і спричинилися до її вибуху своїми фальсифікаціями, спробами узурпації влади і топтанням по вільному волевиявленню народу.

Хто нині заперечує заслуги Бандери, той політично живиться кривавими наслідками тривалого поневолення українців. Підкорення України наші вороги здійснювали всіма можливими засобами, включно з геноцидним виморюванням селян, державними утисками мови й культури. У хвилини нашого високого національного підйому Москва завжди застосовувала грубу силу й убивала видатних політиків-самостійників: Головного Отамана Симона Петлюру, творця УВО й ОУН полковника Євгена Коновальця, Головного Командира УПА Романа Шухевича, Провідника ОУН Степана Бандеру.

У тяжкі хвилини життя нації найбільше потрібні саме борці й духовні подвижники, вони допомагають віднайти політичний дороговказ, надихають до мужності і вселяють віру у правильність обраного історичного шляху та політичного вибору. Разом зі Степаном Бандерою український народ переможе у своїх віковічних прагненнях до свободи, до незалежності, до утвердження національної і людської гідності. Всебічне знання життя, ідей та чинів Бандери допоможуть розгубленому нині суспільству подолати тимчасові проблеми на шляху до побудови національної держави для української людини. У цьому поході уже століттям нам допомагають Покрова Пресвятої Богородиці й Дух наших великих попередників. До них приєднується і невмирущий дух Степана Бандери.

Провід ОУН (б)

Ніщо не дається задарма

Усе пов'язано. Ті, хто вважали себе розумними і поміркованими, вважаючи, що не слід втручатись у питання, які не стосуються їх безпосередньої справи, тепер мають нарешті побачити: держава — цільний механізм. Неможливий розвиток і поступ однієї складової механізму, якщо інші елементи не мають можливості розвиватись.

Правом на вільну і чесну підприємницьку діяльність неможливо скористатись, якщо порушуються інші права людини. Тому захист виключно фахових специфічних інтересів і байдужість до інших не дасть результатів.

Коли громадські активісти відстоювали право мирних зібрань у країні — вони робили це зокрема для того, щоб ви, будь-хто інший, мали можливість безпечно боронити свої інтереси, коли виникне така потреба. Ці люди робили це без вас. Молодь, яка виступала проти свавілля міліції, змусила її чільників пояснювати, чому міліція стає засобом тиску, а не захисту. Це робилося без вас.

Коли активні громадяни виходили на захист свободи слова, вони відстоювали також для вас можливість бути поінформованими щодо законодавчих ініціатив у владі і дали можливість вам через ЗМІ тиснути на владу. Серед протестантів не було підприємців.

Зараз не можна закривати очі на те, що роблять із мовою, з освітою і наукою, з виборами. І обов'язково хтось буде протестувати і працювати на відстоювання національних інтересів. Але їм нічого не вдасться. Нам нічого не вдасться. Якщо ми будемо без вас. І ви приречені, якщо не зрозумієте цього. Адже все пов'язано.

Українці останні кілька років показали, що заслуговують на таку владу, яка є зараз. Усі складові суспільства засвідчили унікальну нездатність брати на себе мінімальну відповідальність за процеси в країні. Нездатність самоорганізовуватись задля системної дії, а не одноразового емоційного вихлопу. Це не повинно бути характерною ознакою українців.

Зараз ще не пізно. Пропоную вам самим творити умови для себе ж. Це буде складно і не одразу. Це вимагає жертв, тобто добровільної згоди на певні власні втрати: час, гроші, праця, інші ресурси — будь-яка дія вимагає інвестицій.

Ніщо не дається задарма. Особливо свобода. Навіть свобода займатись підприємницькою діяльністю.

Ольга САЛО,

Громадянський рух «Відсіч»

МОВА ЦАРІВ, КОМІСАРІВ І ШОВІНІСТІВ

У Конституції України вказано – державною мовою є українська. Крім того, Основний закон передбачає, що «в Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської та інших мов національних меншин України». Жодна інша мова не називається.

Аскольд ЛОЗИНСЬКИЙ

Минулого місяця троє народних депутатів від Партії реґіонів, Блоку Литвина і Комуністичної партії зареєстрували проект закону про мови національних меншин в Україні. Окремий пункт був присвячений українській мові як державній. Інший пункт стосувався російської.

Усі інші «реґіональні мови», або «мови меншин», згадувалися разом у наступному пункті. Російська знову була на чолі цього списку, який включав у тому числі білоруську, болгарську, вірменську, гагаузьку, ідиш, кримсько-татарську, молдавську, німецьку, грецьку, польську, ромську, румунську, словацьку та угорську мови. Конкретне посилання було зроблено на Європейську хартію реґіональних мов або мов меншин.

Щоб не було непорозумінь щодо спрямованості чинних законодавчих зусиль, пункт, присвячений виключно російській, відкривався наступним формулюванням: «В Україні відповідно до Конституції України гарантується вільний розвиток, використання і захист російської мови з урахуванням того, що російська мова є рідною, або такою, якою повсякденно користується більшість громадян України, загальноприйнятою, поряд з українською мовою міжособового спілкування на всій території України».

Не випадково Комітет експертів із Ради Європи, що нещодавно провів вивчення проблем реґіональних мов і мов меншин в Україні, представив свою доповідь Комітету міністрів Ради Європи, який 7 липня 2010 подав свої висновки. Вони стосувалися конкретних мов з особливим наголосом на ті, які перебувають під загрозою вимирання. У доповіді зазначено: «Щодо російської Комітет експертів дійшов висновку, що заходи, вибрані Україною відповідно до Хартії, виконуються або частково виконані».

Коментарі мовних експертів із Ради Європи не враховують історичного минулого. Вони стосуються лише сучасності. Зокрема, питання, як деякі меншини прийшли до компактного проживання на значній території, не розглядається і, можливо, навіть не є приводом для занепокоєння. Таким чином демографія українського населення, що є результатом колоніальної політики, яка призвела до вимушеного голоду українського населення та його заміни російським, або до депортації кримських татар із Криму та подальшого поселення росіян там, не цікавить ні «експертів», ні «міністрів».

Постає питання, чи має бути статус російської мови в Україні причиною для занепокоєння Ради Європи і, таким чином, виправданням для внесення останнього законопроекту представниками правлячої коаліції в парламенті України, або це зловживання Хартією? Відповідь коротка – зловживання. Як вже згадувалося, експерти не виявили ніяких поточних проблем, пов'язаних із російською мовою в Україні відповідно до Хартії. Російська мова є єдиною, окрім української, яка згадана у Конституції України.

> ***Стаття 7. Російська мова в Україні. Українсько-російська двомовність***
>
> ***1. В Україні відповідно до Конституції України гарантується вільний розвиток, використання і захист російської мови з урахуванням того, що російська мова є рідною або такою, якою повсякденно користується більшість громадян України, загальноприйнятою, поряд з українською, мовою міжособового спілкування на всій території України, однією з офіційних і робочих мов Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, ЮНЕСКО та інших міжнародних організацій. Володіння російською мовою забезпечує громадянам України широкий доступ до здобутків світової науки і культури.***
>
> ***2. Українсько-російська двомовність, що склалася історично, є важливим надбанням Українського народу, потужним чинником консолідації багатонаціонального українського суспільства.***
>
> ***Проект Закону України «Про мови в Україні»***
> ***Ініціатори: О.С. Єфремов, П.М. Симоненко, С.Р. Гриневецький***

Більш важливим довгостроковим питанням є: чи повинна російська мова в Україні, з огляду на її особливий статус і у Конституції України, і в дійсності, взагалі бути приводом звертання до Хартії? Очевидно, що українська мова, незважаючи на те, що вона щоденно піддається дискримінації по всій Східній Україні, не підпадає під параметри Хартії через свій особливий статус.

У преамбулі до Хартії сказано, що держави – члени Ради Європи, які підписали цю Хартію, погодились на це через наступні причини: «Враховуючи, що метою Ради Європи є досягнення більшого єднання між її членами, зокрема для збереження та втілення в життя ідеалів і принципів, які є їхнім спільним надбанням; вважаючи, що охорона історичних реґіональних мов або мов меншин Європи, деякі з яких знаходяться під загрозою відмирання, сприяє збереженню та розвитку культурного багатства і традицій Європи; враховуючи, що право на використання реґіональної мови або мови меншини у приватному та суспільному житті є невід'ємним правом...; усвідомлюючи, що охорона і розвиток реґіональних мов або мов меншин у різних країнах та реґіонах Європи є важливим внеском у розбудову Європи, що ґрунтується на принципах демократії та культурного розмаїття в рамках національного суверенітету і територіальної цілісності».

Російська мова не знаходиться в небезпеці, російськомовні громадяни в Україні мають право використовувати її в приватному та суспільному житті, про що також свідчать висновки згаданого Комітету, російською послуговуються не тільки на величезній території Росії (РФ), але також у багатьох її колишніх колоніях: Білорусі, Казахстані та інших. Простіше кажучи, російська спадщина вкорінена і в Європі, і в Азії. Слід зазначити, що РФ, будучи членом Ради Європи, не ратифікувала Хартію. Україна ж її підписала.

Крім ухвалення, що охорона і розвиток мов меншин має відбуватися «в рамках національного суверенітету і територіальної цілісності», в преамбулі є ще одне застереження: Хартія ухвалюється, «підкреслюючи важливість міжкультурного діалогу і багатомовності, а також вважаючи, що охорона і розвиток реґіональних мов або мов меншин не повинні зашкоджувати офіційним мовам і необхідності вивчати їх...».

Проект закону передбачає як мінімум десять відсотків населення, що говорить певною мовою, щоб підняти цю мову на реґіональному рівні, по суті, до рівня державної мови. У кожному реґіоні України принаймні десять відсотків населення говорить російською. Враховуючи історію України, де українська мова була заборонена як царями, так і комісарами, українська мова не може вижити в конкуренції з російською мовою, чому в Україні всі триста п'ятдесят років сприяли царі та комісари і навіть сьогодні засоби масової інформації російських урядових мереж. Цей законопроект спрямований безпосередньо на шкоду українській мові та необхідності її вчити. Крім того, його ухвалення призведе до політичної нестабільності та соціальних потрясінь, загрожує суверенітету і територіальній цілісності, а «старший брат» активно популяризує російську і ховається в міхи, які роздмухують політичні потрясіння.

Голова громадської структури російської «меншини» в Україні, метою якої є начебто контроль за дотриманням прав людини, Вадим Колесніченко, який є народним депутатом України від президентської Партії реґіонів, на початку цього року виступив на конференції в штаб-квартирі Організації Об'єднаних Націй у Нью-Йорку. Конференція була організована Російською Федерацією. Серед інших історично сумнівних тверджень, які він зробив, Колесніченко заявив, що росіяни є корінним населенням декількох реґіонів України та Криму. Це зауваження має відтінок сепаратизму. Пан Колесніченко є рушійною силою, яка стоїть за цим законом про мови і зусилля якої спрямовані на використання Хартії для своїх цілей. ШП

На Київщині депутати намагаються знищити напис на пам'ятнику воїнам Армії УНР

24 серпня 2010 року в селі Воронькові Бориспільського району місцеві краєзнавці відкрили військовий меморіал козакам Вороньківської сотні Переяславського полку, які полягли в битві з більшовиками на річці Трубіж у 1919 році. На гранітній колоні викарбували: «Померти за Батьківщину, значить – жити», нижче наступне: «Вороньківцям, борцям з більшовизмом за Волю України. Слава Героям!».

Дозвіл на відкриття меморіального знаку надала сільська рада, проголосувавши за дане рішення одноголосно. Однак уже за декілька тижнів Бориспільський райком КПУ зібрав близько 400 підписів серед мешканців села та звернувся до сільської ради з вимогою демонтувати меморіал. Сільська рада на демонтаж не наважилась, однак ухвалила «прибрати згадку про більшовиків» із меморіалу.

Сільський голова Воронькова Ігор Заборний на прохання «Героїки» прокоментував ситуацію довкола українського військового меморіалу. Пан Ігор зазначив, що рішення про зміну напису є компромісним, адже головне, на думку депутатів сільради, – це уникнути конфронтації, на якій наголошують комуністи. Депутати погодились, що згадування більшовиків як окупантів є некоректним.

Відтак слово «більшовизм» із пам'ятника просто зникнуть. Більшість у Вороньківській сільраді складається з депутатів ВО «Батьківщина», також до неї входять «реґіонали» (троє) та литвинівці (двоє). Решта – позапартійні. Рішення «про зачистку пам'ятника від некоректних зворотів ухвалили консенсусом: представники всіх політсил», як резюмував пан Заборний.

Натомість голова Бориспільської районної організації ВО «Батьківщина» Віктор Прошкін, довідавшись про рішення сільради, заявив буквально наступне: «Це зачистка історії та агресивні дії щодо історичної пам'яті українців. Я зроблю все від мене залежне, аби поставити на місце тих людей, які топчуться по наших святинях!». Однак коли «Героїка» повідомила панові Прошкіну, що щойно розмовляла з сільським головою Воронькова, й останній засвідчив підтримку бютівцями даного рішення, – інтонація очільника Бориспільської «Батьківщини» одразу змінилась. Він назвав ситуацію складною і такою, що «потребує детального вивчення та дослідження».

Для довідки:

На початку лютого 1919 року командир Вороньківської сотні Іван Черпак одержав наказ зайняти оборону на лівому березі річки Трубіж, щоб хоч на декілька днів зупинити просування червоних військ до Києва, поки звідти евакуюються на захід українські установи. Про відбиття наступу не йшлося. Бо що, крім рушниць, шабель і двох кулеметів могли протиставити козаки кільком десяткам тисяч більшовиків, які мали на озброєнні бронепоїзди й гармати?

Перед самою річкою повстанці пошкодили залізницю — познімали рейки з насипу і з мосту з надією, що це залишиться непоміченим для машиніста і перший ворожий потяг, на великій швидкості зійшовши з колії, впаде у воду, а вагони поскочуються в довколишні болота. І в результаті цього буде на декілька днів перекрито шлях на Київ наступним поїздам.

Але серед оборонців знайшовся зрадник, який сповістив більшовиків про небезпеку. Тому перший їхній бронепоїзд зупинився перед мостом і почав обстрілювати українців із гармат. Два дні тривав нерівний бій, більшість оборонців загинули або дістали поранення. Скориставшись нічною темрявою, вцілілі козаки відступили, забравши своїх поранених і загиблих товаришів.

www.geroika.org.ua

ВТРАЧЕНІ РОКИ

Найвищим рішенням найвищого кишенькового органу Президента в Україні нарешті скасовано шість років життя. Шість довгих років «безпросвітної» демократії і вільнодумства, років «помаранчевої чуми» і «розгулу свободи», економічних криз і політичних «розборок». З чим я вас і вітаю!

Ромко МАЛКО

Згідно з цим «мудрим» рішенням, період з 2004-го по 2010 роки треба вважати таким, що не відбувся. Всі здобутки, а також втрати тих років, всі життєві колізії, політичні процеси і навіть сімейні чвари варто забути і викреслити з пам'яті. Їх не було. Все це вам наснилось, а сон, як відомо, не може бути реальністю.

Відповідно, все населення країни з Президентом включно, викресливши з свого життя скасований час, помолодшало одразу на 6 років. Віднині ви молоді та красиві, тож насолоджуйтеся. Перейматися нічим не треба, про все подбає адміністрація Президента та її рушійна сила Партія регіонів. Ура!

Тепер країна може спати спокійно. Президент і Ко немов переломили через коліно Конституцію, і жодні бурі та незгоди нам більше не страшні. У принципі, Президент також нарешті може спати спокійно. Вперше за тих шість довгих безсонних років, коли його, очевидно, мучили кошмари. Інакше б він не взявся все так до невпізнання зачищати за своїм попередником. І останні конституційні події ще один цьому доказ. Щоночі, заплющивши очі, він, певне, бачив перед собою президентський трон, вбирав на голову корону, брав до рук скіпетр і дряпався по високих слизьких ніжках на гору. Але тільки-но його пальці хапались за спинку, тільки-но дупа всідалась на м'яке сідало, як замерзла апельсина, кинута невідомо ким, збивала корону з голови, і він, втрачаючи рівновагу, падав вниз, витираючи своїм святковим царським костюмом зачовгану десятками тисяч ніг підлогу.

Тепер усе скінчилось. Такі жахи більше ніколи не снитимуться. Час відмотано назад. Ані «помаранчевої чуми», ані півдесятиліття кошмару насправді не було. Запити і забути.

Повна сатисфакція. Навіть пояснювати нікому нічого не треба. Бо і так не зрозуміють. Занадто тупі і недалекоглядні. Та й що кому пояснювати? Царям не гоже звіряти перед холопами свої плани, а тим паче страхи.

У принципі, цього слід було очікувати. Адже такий спосіб – єдиний, з яким знайомі українські політики. Вийшовши з «совка», вони чітко засвоїли правило Сталіна: «Нема людини – нема проблеми». Стосується воно ж не лише людей. За бажання з картинки можна витирати і людей, і події, і навіть епохи. Що таке шість років порівняно з вічністю? Тим паче з вічністю, яку збираються правити нами люди з регіонів? Провівши адаптацію безпрограшного методу до нових реалій на підручниках історії, нова влада впевнено почала втілювати мрію свого лідера – стерти з пам'яті кошмар його поразки. Варто зазначити, що операцію з часткового амнезування країни вона провела блискуче. Тільки от чи доведе його до логічного закінчення, я не впевнений.

Насправді в даній ситуації зовсім не важливо, яка з Конституцій краща: та, що скасована, чи перша. Не важливо, і яка політична система буде в країні: президентсько-парламентська чи парламентсько-президентська. Не цікавий навіть той правовий колапс, в якому опинилася країна після найвищого рішення найвищого суду. Все це «розрулять». Важливо інше: сама постановка питання, яка не вкладається в жодну здорову голову. Виявляється, найпростіший спосіб вирішення проблеми – це її скасування. Болить у вас зуб – вирвіть. А коли не хочете рвати, просто сядьте і подумайте, що насправді він у вас не болить. Хочете їсти – не біжіть на кухню, а просто скажіть собі, що ви не голодні. Й у вас все одразу налагодиться.

З такою логікою дуже гарно керувати країною. Гарно, сидячи на енному поверсі сірого будинку на Банковій, розставляти фігурки на великій шахівниці і спостерігати за ними. Відчуття божественні, коли не сказати більше. Але цих відчуттів абсолютно недостатньо, щоб перетворитися на Бога. Зовсім не достатньо. Бо за логікою комбінаторів із Банкової треба рішенням Конституційного суду відмінити і світову фінансову кризу, і падіння гривні, і розвал іпотеки, треба воскресити Кирпу і Кравченка, відмінити кілька повеней на Дністрі, дозволити не повертати людям борги за кредити, а також скасувати інші події, які відбулися в даний період включно з кількома візитами Кирила Гундяєва і продовженням оренди російським флотом баз у Криму. Адже шість років скасовано...

Хто за це візьметься? Може, «боги» з Банкової? Щось мені здається, що кишка тонка. Бо одна справа грати в наперстки, навіть у масштабах цілої країни, і зовсім інша – робити реальну роботу.

А щоб розмір змін все-таки відчувався, треба не лише скасувати шість важких років, а й повернути рух історії в кардинально інший напрямок. Звісно, багато що вже зроблено: Росія – форевер, Бандера – не герой, Голодомор – не геноцид... Але ж цього явно не достатньо. Наступний крок – перенесення столиці України туди, де їй справді місце. У Донецьк. Переїзд туди Адміністрації Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів тощо. Київ, звичайно, «мать городів руських», але ж хіба він зрівняється за красою та потенціалом із Донецьком? Та ніколи в світі. Врешті-решт, це ще й економічно вигідно і практично. Тільки на одному парламенті можна буде зекономити сотні мільйонів гривень. Навіщо засідати впродовж року, коли можна сесії проводити двічі на рік, ухвалювати одночасно всі закони і їхати пити горілку? Депутатів також так багато не треба, вистачить осіб 50. Їхні карточки і так можуть голосувати без власників. А додайте до цього ще економію на оренді житла для вихідців із Донецька. Вони зможуть спокійно жити в своїх квартирках і ходити на роботу до Кабміну, Конституційного суду чи до всіляких відомств пішки, без чисельної охорони, та не напружуючись вирішувати важливі державні справи не гірше, ніж у Києві. Зрештою, так спокійніше. Бо який же йолоп додумається їхати в Донецьк, аби пікетувати парламент на знак протесту проти зміни закону «Про мови» чи виставляти десь під «Донбас Ареною» черговий «майдан»? Думаю, жоден.

Комусь така пертурбація може здатися всього лише далекою перспективою. А дарма. Судячи з того, як швидко в країні прогресує маразм і яких «успіхів» уже досягнуто, можна сподіватися, що навіть до Євро-2012 з переселенням вдасться встигнути.

А наразі основне зроблено – шість років скасовано, тож можна будувати нову країну... ШП

Бути «угодним» чи бути українцем?

З початком виборчого процесу методи ведення агітації та впливу на свідомість «електорату» з боку партії влади набули нових рис. Навіщо закривати «небажані» газети або телепередачі? Якщо можна просто повсюди розставити лояльних до правлячого режиму людей?

Саме так відбулося на Львівському телебаченні.

У політично-аналітичній програмі «Погляд з Високого замку» – тепер новий ведучий. Усунення попереднього аргументували тим, що в такий час її вести мають «свої» люди. Тобто «угодні» теперішній владі.

Що ж таке бути «угодним» на теперішній час?

Бути «угодним» – це накритися білим полотном і тихо, не піднімаючи пилу, прямувати на цвинтар історії. Туди, де потрохи відроджується Радянський Союз, комуністична влада, де знову починають спинатися на рівні ноги концтабори, в'язниці та репресії. Де постають загрози українству.

Бути «угодним» – це співати хвалебні оди на честь владної партії і активно забувати про свою честь і гідність.

Бути «угодним» – це пасивно реагувати на витівки влади, що ставлять під сумнів саме існування незалежної й самостійної Української держави.

Бути «угодним» – це приймати як належне, коли, порушуючи принцип територіальної цілісності, віддають територію України іншій державі. І натякають, що це ще не кінець.

Бути «угодним» – це допустити, щоб Інститут національної пам'яті, який має займатися відновленням правдивої історії України та викриттям актів геноциду та звірств проти українців, очолювали комуністи, які безпосередньо причетні до злочинів проти українського народу.

Бути «угодним» – це не хвилюватися, коли перекроюють конституційний лад держави під кожні конкретні обставини.

У 2004-му було вигідно позбавити Президента повноважень – аби не дай Бог Віктор Ющенко розбудував би самодостатню Україну. А вже в 2010-му можна відміняти конституційну реформу, аби Україна потрохи ставала тоталітарною структурою.

Бути «угодним» – це прийняти інформацію, що Голодомор не був геноцидом українців. Може, й репресій проти української інтелігенції не було? Може, й масові розстріли та переслідування – також витвір нашої фантазії?

Бути «угодним» – це мовчки ковтати наступ на українську мову, яка на 20-му році незалежності України потребує захисту від наступу російської мови. Адже російська, як виявляється, навіть за умов вісімдесятвідсоткової присутності в українському медійному просторі є під загрозою.

«Угодним» байдуже, що владоможці говорять російською, що викладання в українських ВНЗ іде не українською, що українська книга на межі вимирання, що право українців на отримання інформації державною мовою порушується в більшості регіонів України.

Бути «угодним» – це стерпіти, коли в Почаївській лаврі не приймають прохання про молитву українською мовою, а представники «Рускаго міра» кажуть, що Бог молитов українською не чує.

Бути «угодним» – це мовчки спостерігати, як так звані патріотичні сили пересварюються між собою, розчищаючи широку дорогу до влади ворогам України.

Бути «угодним» – значить перекреслювати майбутнє України, і творити будучність української губернії певної Імперії.

Бути «угодним» – це просто бути байдужим до всього, що діється навколо.

Радянська комуністична репресивна система дає добрі плоди. Багато кому з українців байдуже, що навколо валяється сміття – у прямому і переносному значенні.

Бути «угодним» – це стояти, опустивши руки, коли треба брати віник і вимітати сміття з нашої української хати.

Бути «угодним» – це мовчати, коли час кричати. Це чекати, коли час діяти. Це боятися, коли прийшов жертовний час!

Я не хочу бути «угодною»...

Я така, якою мене народила ця земля. Я українка, і для свого майбутнього я бачу безальтернативний варіант: соборну й самостійну Українську державу, у якій українець має справжню історію, рідну українську мову, самодостатню культуру, державу, якою кожен із нас пишається і за яку ладен віддати останній подих.

Державу, яка сама вирішує свою долю, а не по-рабськи повзає перед своїми сусідами й сильними світу цього.

Державу, у якій кожен, покладаючись на власні сили, творить українське майбутнє для своїх нащадків!

Софія ФЕДИНА, УП

Зупинимо фальсифікаторів історії

Нова-стара влада запопалася переписувати історію. Зі сторінок підручників викидають розділи про Крути, УПА, Помаранчеву революцію. Натомість пропонують «толерантний варіант» глянцево-гламурної історії Російської імперії. Але і в цьому варіанті виявилось безліч «білих плям», і то, як на мою думку, «білими» ці плями є не тому, що не досліджені, а тому, що їх старанно і свідомо заретушували.

Придворні борзописці нам пропонують вивчати і шанувати Петра I, Єкатєріну II, графа Воронцова та інших «строітєлєй і собірателєй», але «чомусь» і з сучасних «спільних підручників», і з кіношних «блокбастерів» та пропагандистської московської літератури дивним чином зник цілий пласт, який був доволі широко представлений в шкільних програмах ще за часів мого дитинства.

Повстання під проводом Івана Болотнікова.

Повстання під проводом Кіндрата Булавіна.

Повстання під проводом Степана Разіна.

Повстання під проводом Омеляна Пугачова.

Заколот декабристів…

Цей ряд можна продовжувати досить довго, але мета новітніх фальсифікаторів зрозуміла. Вони намагаються вихолостити з народної пам'яті незаперечний факт, що в історії московської імперії завжди знаходилися сили, які зі зброєю в руках протестували проти самодержавного деспотизму. «Тішь да гладь да божья благодать» — таку милу картинку російська влада пропонує як ілюстрацію до власного минулого і сучасного. Не згадують імен революціонерів Дмитра Каракозова, Віри Засулич, Софії Перовської, Миколи Кибальчича…

Бояться? І не дарма.

Тож звинувачуючи українських істориків у політизації нашого минулого, перегляді «сторінок спільної історії», не забудьте витягнути колоду з власного ока, може, проясниться. А ми допоможемо.

Віктор РОГ

ПРИЙДІТЬ І ВІЗЬМІТЬ ЇЇ!

Коли я був малим хлопцем, плем'я Сіокс панувало всюди. Сонце вставало й сідало на їх землі; вони посилали десять тисяч воїнів на бій. Де ці воїни зараз? Хто їх знищив? Де наші землі? Хто їх привласнив?

Sitting Bull (Lakota), вождь індіанського племені Сіокс

І коли прийде час, ти побачиш щось перед собою, щось, що не біжить і не задкує, а б'є тебе так, що ти навіть дихнути не можеш. Якщо ти таке відчуєш — чудово. Тому що це справжнє бойове хрещення! Ти пройдеш через нього й знайдеш єдину повагу, яка має значення в цьому світі, — самоповагу.

Martin, «Rocky Balboa»

Назар ГРИНИК, спеціально для УП

Кажуть, історія — це мертва річ, якою не варто займатися. Бо вона про тих, хто лежить у землі, а ми всі ще живі. Але мені здається, що інколи краще лежати в землі, не втративши самоповаги, аніж ходити нею по коліна в лайні.

Так, принаймні, вважали багато людей, які змінювали хід історії.

Наприклад, спартанці на чолі зі своїм царем Леонідом І, які лягли під Фермопілами восени 480 року до нашої ери. У відповідь на пропозицію персів скласти зброю греки відповіли: «Прийдіть і візьміть її».

Лише після кількаденних боїв за допомогою хмар стріл перси врешті здолали спартанців. Ці відчайдухи не лише добряче пошматували в десятки разів більшу за себе ворожу армію, у тому числі й елітну гвардію «безсмертних», вбили двох братів перського царя, а й фактично зупинили азійську військову експансію в Європу.

Тобто зберегли нашу з вами цивілізацію.

Але повернімось до більш сучасних подій.

В українській історії теж є чимало прикладів героїчних вчинків, не гірших за Фермопіли. І, напевно, однією з найбільш яскравих і найменш відомих історичних подій є збройна боротьба із червоним терором у Холодному Яру на Черкащині в 1919-1922 роках.

Саме там, у серці України, під носом у більшовиків, кілька десятків сіл поставили кулеметні гнізда, вивісили жовто-блакитний прапор і сказали комуністам: «Прощайтє, таваріщі». Адже «таваріщі», яких в 1917-му багато хто в Україні вітав як братів-революціонерів, виявилися азійськими шизоїдами, порівняно з якими фільм «Пила-3» — це мелодрама.

Документи

«Надо поощрять енергію і массовідность тєррора против контрреволюціонєров...» — Лєнін у листі до Зінов'єва, 2 червня 1918 року.

«Нєобходімо проізвєсті бєспощадний массовий тєррор протів кулаков, попов і бєлогвардєйцєв; сомнітєльних запєрєть в концєнтрационний лагєрь внє города», — Лєнін — Пензенському губвиконкому, 9 червня 1918 року.

«Прєкрасний план! Доканчівайтє єго вмєстє с Дзєржінскім. Под відом «зєльоних» (ми потом на ніх свалім) пройдьом на 10-20 вьорст і пєрєвєшаєм кулаков, попов, помєщіков. Прємія: 100.000 р. за повєшєнного», — Лєнін у листі до заступника голови Реввоєнради Латвії Склярского щодо новин про організацію антибільшовицьких «зелених» загонів у Прибалтиці, серпень 1920 року.

Вказівки згори по всій вертикалі більшовицької влади виконувалися з аж надмірним ентузіазмом.

Відкриємо Мельгунова, «Красный террор в России: 1918-1923». Ось спогад очевидця про людські бійні у Київській ЧК: «Вєсь <...> пол большого гаража был заліт <...> стоявшєй на нєсколько дюймов кровью <...> стєны білі забризгани кровью, на ніх рядом с тисячамі дир от пуль наліплі частіци мозга і кускі головной кожи <...> Рядом с етім мєстом ужасов в саду того жє дома лєжалі наспєх повєрхностно заритиє 127 трупов послєднєй бойні».

На червоний терор чекістів повстанці були змушені відповідати національним терором.

Учасник подій Юрій Горліс-Горський у своїй книзі «Холодний Яр» згадує: «Під'їжджаємо. На обрізаного молоденького ясена нанизано через прорізи тринадцять людських черепів із вишкіреними зубами. До чола верхнього черепа прибито табличку з написом: «Володіння Холодного Яру. Проїзд чекістам суворо заборонений». Чомусь здається, що й самі кістяки сміються над цим жартом.

— Оцих сім верхніх, біліших, — це штаб ударної групи Бобринської ЧК на чолі з уповноваженим Станайтісом, латишем. А нижчих не знаю. Це мельничанські хлопці пожартували.

— Де вони їх набрали?!

— Хіба мало їх тут по лісах валяється?! Торік лисиць трупами так обгодували, що перестали курей красти по хуторах. Отак, по-людськи, подумаєш — жаль людей. Але що зробиш? Слова «боротьба» і «жаль» взаємно виключають одне одного... Ще прийдеться лисиць годувати, якщо нами не нагодують...»

І, як свідчать документи, вмирати холодноярці теж вміли не гірше спартанців.

З рапорту начальника Лук'янівської буцегарні Ріхтера від 10 лютого 1923 року: «В 8 часов 30 минут 9-го фєвраля красноармєйцєм внутрєннєго караула мєста заключєнія был подан обичний утрєнній кіпяток в камєру № 1, гдє находілось 14 чєловєк, пріговорьонних чрєзвичайной сєссієй КГРТ к висшєй мєрє наказанія.

Вирвав із рук красноармєйца кіпяток, одін арєстованний обліл ім красноармєйца, завладєл єго рєвольвєром і вибєжал із камєри.

В ето врємя остальниє арєстованниє проніклі із камєри в корідор, оттуда в канцєлярію Тюрпода, гдє вооружилісь находівшіміся там 5 вінтовкамі і открилі стрєльбу із вєрхнєго і ніжнєго етажа Тюрпода».

Історик Володимир Кравцевич-Рожнецький так описує цей останній бій, який відбувався в Лук'янівській в'язниці: «Бій тривав чотири години, повстанці стріляти вміли. Прорвавшись до виходу з в'язниці, вони наразилися на кулемет, поставлений біля дверей надвір. Тоді вони повернулися в камеру й продовжували вести вогонь, доки вистачало боєприпасів. Потім ті, у кого залишалося ще кілька патронів, за запорізьким звичаєм, вистрілили одне в одного, і шістнадцять тіл упало на підлогу камери.

Решта здаватися не збиралася: вони підпалили тюремні матраци, дим повалив коридором до виходу, де стояв кулемет. Прикриваючись димом, повстанці із гвинтівками без патронів пішли на кулемет».

І це відбувалося в центрі Києва, а не на знімальному майданчику в Голлівуді!

Пам'ять

«...Уяви собі, що було б із нашими бідними ворогами, якби хоч пів-України охопила така Холодноярщина. От я, простий собі Андрій Чорнота, можу вдарити зараз у великий монастирський дзвін, і шість-сім найближчих сіл за годину-другу дадуть десять тисяч бійців, дивізію війська, яке не знає полону, не має права на відступ, бо залишить ворогові хати і родини. А скільки дала вся Україна на заклик свого уряду?

Якби ми цього року перемогли, з усієї України лише холодноярці мали б право сказати: «Ми не пустили ворога у свої хати, не годували його своїм хлібом, не дали йому своїх синів на гарматне м'ясо», — Юрій Горліс-Горський, «Холодний Яр».

Зараз багато людей присягаються у любові до України. Але коли доходить до конкретних справ, то починають знаходити виправдання і тицяти пальцем, мовляв, «ось цей чи ця мені перешкодили й не дали зробити те, що я задумав». Або щось роблять, але тільки задля непереможного бажання потрапити у владу й отримати таким чином індульгенцію від власної совісті.

Бо якщо вона, совість, є — то неодмінно десь там глибоко шкребеться, і тихо так запитує: «А чи справді я зробив усе можливе? І чи зробив я це безкорисливо, не задля грошей чи власного єго, а задля цієї країни та її народу?».

Я особисто вірю у дві речі.

Перш за все — смерть наших героїчних предків не є марною. Бо їхній приклад надихає, а отже, вони живі. Живі в наших думках і наших справах. Тому ми несемо подвійну відповідальність, не тільки перед своїми дітьми, але й перед дідами та прадідами.

По-друге, місця, пов'язані з людьми, які зі зброєю в руках загинули за свої й наші з вами переконання, — особливо важливі. Бо вони є основою історичної пам'яті й місцем зв'язку поколінь.

* * *

«Думка побігла до дорогих, зрівняних із землею могил, по степах Херсонщини, лісах і узгір'ях Чигиринщини, над Дніпром, над Богом, на Лису гору... Розтинала землю й приглядалася до кістяків борців... Розрізала схил Холодного Яру... Розгвинтила гарматну гільзу... Хоч і потемнів прапор, та ще видно слова пророка — «І повіє новий вогонь з Холодного Яру», — Юрій Горліс-Горський, «Холодний Яр». ШП

Вогнем і зброєю

Нещодавно мені пощастило переглянути унікальний історично-документальний фільм «Вогонь і зброя» (Ліга Українців Канади, 2008 рік), який розповідає про УПА на Закерзонні, хоч інформацію про нього мав вже понад рік. Клопоти були суто технічні. Пан Андрій, який подарував мені цей фільм, просив мене висловити свою думку. Я не беруся писати рецензії, хай це роблять історики і критики, однак хочу сказати кілька слів. Властиво, небагато можна додати до цієї стрічки, бо вона на сьогодні не має конкурентів. Щоправда, в Україні створено кілька художньо-документальних фільмів, але лише про окремі бої УПА з каральними відділами НКВД.

Автор фільму «Вогонь і зброя» Мирослав Іваник зумів поглянути на тематику цілісно, пов'язуючи з тодішньою ситуацією в світі, а зокрема в Європі. Адже все діялось не в якійсь порожнечі, а в конкретній суспільно-політичній, економічній і воєнній ситуації, починаючи від Першої світової війни і до 50-х років XX ст. (а відлуння відчувається і досі). І хоч фільм розповідає про події на окремій визначеній території — Закерзонні, — та вони відображають історію визвольної боротьби взагалі. Тому бачимо кадри про напад німців на Польщу, німецько-совєтську дружбу 1939-1941 років, Другу світову війну і постаті Ялтинської конференції, акцію «Вісла», окремі відділи УПА і провідних людей визвольного руху. А також, здається вперше, кадри з перемовин між УПА і АК. І все з відповідним коментарем. У фільмі нема художніх епізодів боїв, є лише документи і живі свідки: документи про творення структур ОУН і УПА на Закерзонні, документи боротьби з окупантами, короткі біографії командирів повстанських відділів і рідна панорама Краю від Холмщини до Лемківщини, бо фільм — то історія цих земель від Підляшшя до Карпат, історія боротьби, героїзму, сподівань і руїни.

Зрозуміло, що жоден фільм не охопить історію визвольних змагань навіть на окремій території, але треба сказати, що М.Іваникові це майже вдалося. Дивишся на «Вогонь і зброю» на Закерзонні і бачиш в уяві всю тодішню Україну.

«Актори» фільму — це передусім документи і люди, учасники тих подій, переважно рядові повстанці й історики-дослідники з Польщі, США, України.

Автор створив те, чого до нього ніхто не робив, хоч тільки щодо невеликої етнографічної української території — Закерзоння як частини Соборної України. М.Іваник не поминув навіть такої «дрібниці», майже не відомої загалу, як контакти УПА з іноземними представництвами, акредитованими в Польщі, для інформування світу про боротьбу українців за право на власну державу на своїй землі (до речі, займався цим Всеволод Пшепюрський, за що був засуджений на 25 років ув'язнення в ҐУЛАҐу).

Так, можна побажати, щоб у фільмі була подана хоч коротка інформація про такі постаті, як Ярослав Старух, цей визначний Лемко, редактор, історик, провідник; розшифрувати скорочення «УЧХ» — Український Червоний Хрест, коли і хто його реактивував; згадати про УПА на Підляшші, про відділи УПА ком. Острозького-Голобенка на Холмщині тощо. Було б добре, якби документи озвучував диктор, бо глядач не встигає все прочитати.

Фільм М.Іваника треба визнати всеохоплюючим і всестороннім дослідженням визвольних змагань українців Західних Окраїн за право вільно жити на своїй землі і причин, що спонукали українців до збройної боротьби за своє існування і до своєї оборони.

У листопаді 1955 р. польська газета «Політика» писала про становище в південно-східній Польщі, що там існував, хоч ніким не визнаний, найправдивіший в світі воєнний фронт. Це твердження офіційної партійної комуністичної газети передає справжній стан ситуації на Закерзонні в сорокових роках XX ст. А що діялось на тому фронті, показує фільм М.Іваника.

Закінчення фільму створює, принаймні у мене, песимістичне відчуття... Справді, кадри фільму не налаштовують на оптимізм: руїни, руїни... як свідки злочину проти нашого народу... Але чи була тоді якась альтернатива? Добровільно залишити Рідні Землі? Така була вимога влади. (Згадаймо при нагоді, чим закінчились так звані переговори між Головною Командою АК і НКВД у 1945 році — врешті засудженням всієї делегації АК, хоч Польща, як відомо, була союзником СССР.) Залишити збройну оборонну боротьбу і будувати «народну владу»? Таке теж було, але не захистило від депортації. Одне і друге вело до створення правого фіктивного прецеденту: «Лемки покинули ці землі», — як висловився один «дослідник» на конференції в Коростенку. Залишили, не боронили своєї землі, не маєте права на неї, бо самі її зреклися. У світі й таке бувало. Дякуймо тим, які цього не допустили, бо завдяки їм змагання, вже не збройні, продовжуються, завдяки їм залишився не лише епос боротьби, не лише прагнення повернутись, а таки повернення, хай неповне, але повернення. Завдяки їм і їхній боротьбі питання Закерзоння лишається актуальним і чекає на юридично-політичне вирішення. Своєю боротьбою вони зберегли нащадкам право на Рідну Землю. Стрічка М.Іваника є важливим документальним причинком до цього.

Коли ж ми дочекаємось фільму «Вогонь і зброя» про УПА в Україні?

Степан СЕМЕНЮК

ЧЕРВОНІ ПАРТИЗАНИ У СВІТЛІ ДОКУМЕНТІВ

Закінчення. Початок у ч. 40

Ґвалтування, розпуста, пияцтво

Пияцтво стало буденним станом багатьох партизанських загонів. Часто документи, спогади, щоденники просякнуті такими фразами: «Гуляли до 2.00 години ночі...», «Лисенко із своєю коханкою пішов ночувати невідомо куди. Гуляли цілий день...», «Пізно ввечері заїхав Олексій Федорович зі своїм почтом, гуляли допізна, аж до 24.00...» І далі знову пили, гуляли, веселилися. Як казав їхній великий поет, «пир во время чумы» (ЦДАГО України. – Ф. 64. – Оп. 1. – Спр. 59. – Арк. 34, 39, 74, 144-145; Спр. GO. – Арк. 11, 47, 48, 84, 87).

Поступово затуманена горілкою і вседозволеністю свідомість перетворювала велику кількість партизанських загонів на апокаліптичні ескадрони смерті. У повідомленні підпільника ОУН про ситуацію на Ковельщині за 15-29 лютого 1944 року сказано, що «...червоні грабують населення дочиста. В селах Мшанці, Головня (зараз Любомльський район Волинської області) та й інших ґвалтують жінок і дівчат. У Головні був такий випадок: один червоний на подвір'ї хотів зґвалтувати 14-літню дівчинку. Її батько, який переховувався у підвалі, не витерпів, вийшов і почав йому докоряти. Червоний побив його до напівсмерті... Згодом знищили всі пасіки, забрали мед, а вулики підпалили соломою» (ЦДАГО України. – Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 129. – Арк. 51).

Таке саме повідомлення зі Зборівського району Тернопільської області: «Іншим їх заняттям є «Давай горілку, сало». Коли дістануть горілки, п'ють до втрати глузду. Кидають зброю, стріляють у хаті, валяються на землі. Загрожуючи револьвером, масово ґвалтують жінок. До зґвалтованих жінок стають «у чергу». Йдуть по 10-20 чоловіків до однієї ґвалтованої жінки. Є масові випадки, що в одному селі зґвалтовано від 20 до 50 жінок. Потім починають грабувати населення – їжу, вбрання і взуття. Під час грабунку більше всього шукають горілку, сало і годинники» (ЦДАГО України. – Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 157. – Арк. 23).

Цю моральну атмосферу насильства

передають і документи ворожих станів, і звіти самих червоних, зокрема, у доповідній записці народному комісару ГБ УССР С.Савченку (про поведінку партизанів з'єднання ім. Будьонного) згадуються постійні грабунки, мародерство мирного населення і насильство над жінками, здійснюване партизанами. Наприклад, у селі Голибісах Шумського району Волинської області «старшина Мєзєнцев у п'яному стані побив прялкою двох дівчат, вимагаючи від них згоди на інтимний зв'язок».

«У селі Дубовці під Тернополем було зґвалтовано жінку у віці 40-45 років партизанами Гардановим, Панасюком, Мєзєнцевим, ком. загону Бубновим та іншими».

«В одному селі під Снятином старшина Мєзєнцев, напившись горілки, вийняв пістолет і пробував зґвалтувати дівчину, та вона втекла, тоді він зґвалтував її бабусю, якій було 60-65 років. При перевірці цієї квартири було виявлено багато комуністичної літератури. Син цієї бабусі виявився членом Комуністичної партії, призваним на службу 1940 року».

«В с. Бісків (Карпати) в квартирі штабу з'єднання кухар штабу простріляв вікна, кухонний посуд і стелю за те, що хотів зґвалтувати господиню, але вона втекла. Після цього він випорожнився на столі. Про дії цих осіб було відомо командуванню, але останні не звернули на це уваги» (ЦДАГО України. – Ф. 62. – Оп. 1. – Спр. 295. – Арк. 69-71).

Звичайно, війна – це насильство, але деякі документи розкривають двері буквально в пекло. У Державному архіві Одеської області зберігається радянський службовий переклад «Повідомлення директора Румунської спецслужби «Сігуранца» Є.Кристеску прем'єр-міністру Румунії Й.Антонеску від 18 квітня 1942 р.».

У ньому повідомляється, що за дорученням Одеського обкому КПУ в серпні 1941 року партизанська група ввійшла на вул. Дальницькій, буд. № 47, у катакомби, щоб згодом у тилу фронту здійснювати диверсійні акти.

Після блокування румунською поліцією виходів із катакомб продукти закінчились, у загоні почався голод. Бажання деяких партизанів вийти і здатися окупаційній владі різко припинялося керівником партизанської групи – він погрожував смертю будь-кому, хто насмілиться вийти. Далі пряма мова документу: «Перша проблема (голоду) була вирішена вбивством Бяліка і його дружини, які були порізані на шматки, покладені в бочки і засолені.

Ці продукти споживались деякий час у вигляді бульйону і смаженини. Керівник партизанської групи залишив собі мізки розстріляних. Це рішення було ухвалено керівником на основі специфічного більшовицького критерію: Бялік і його дружина були членами цієї групи, але не були членами Комуністичної партії.

У певний момент, коли закінчилися й ці продукти, перед кожним постала проблема, кого наступного покладуть у бочку. Думка покинути катакомби пустила корені».

Згодом одна група партизанів тікає через погано замуровану нішу і здається румунам, а інша частина змовляється і вбиває керівника загону та його дружину. Та через спроби румунів викурити їх із катакомб отруйним димом, змушена далі перебувати у сховищі. «Тим часом, – сказано в документі, – оскільки в них не було продуктів, вони ухвалюють рішення з'їсти м'язи рук і ніг вбитого командира загону і його дружини.

Коли став можливим вихід із катакомб, партизани вийшли і здались владі». На основі їхніх свідчень і була підготовлена доповідна Антонеску (Державний архів Одеської області – Ф. 492 (ст.) – Оп. 1 (ст.). – Спр. 13 (ст.) – Арк. 20-24 (ст.)).

Замість висновку

Українські історики у більшості своїй давно дійшли згоди, що саме із цієї частини партизанів НКВД формувало власні «легендовані під УПА» загони для репресій проти мирного населення і дискредитації національно-визвольного руху. А звірства, які вони вчиняли під маскою оунівців, мало чим відрізняються від злочинів, здійснених під власним ликом – червоних партизанів.

До речі, зараз Федеральне архівне агентство Росії готує до видання збірник документів «Украинские националисты. 1935-1945 гг.», у якому будуть використані документи Центрального архіву ФСБ Росії. Збірник повинен довести колабораціонізм українських націоналістів, вказавши на зв'язки керівництва ОУН із нацистами, та нагадати довірливим про злочини членів ОУН і вояків УПА проти мирного населення у роки Другої світової війни. Все було б добре, якби не мирне населення: воно досі співає пісні про героїв-бандерівців, а не про «визволителів»-москалів. Ми також переконані, що серед тем, порушених у збірнику, не буде сказано ні слова про «легендовані під УПА» загони НКВД, як і не буде доступу до повного обсягу документів із проанонсованих тем.

Якщо ж додати сюди ще совєтську практику фізичного тиску на опонентів аж до ув'язнення (наприклад, затримання директора музею СБУ «Тюрма на Лонцького»), то перед нами відкриється не прагнення до повноцінної наукової дискусії, а добре проведена спеціальна операція з дезінформації населення. На жаль, у цій маніпуляційній технології задіяні, напевне, і деякі чиновники СБУ. На жаль.

А поки що пораджу всім, кого цікавить питання Другої світової війни, увести у пошукову систему назву документального збірника «Красные партизаны Украины: 1941-1944» і зберегти у своєму архіві.

Олександр ТКАЧУК

Франц Григорович-«Дідик»

Майбутній поручник УПА народився 17 серпня 1900 р. у Судовій Вишні (тепер місто у Мостиському районі Львівської області). Здобув середню освіту, очевидно, вже після визвольних змагань, оскільки від листопада 1918 р. до липня 1922 р. перебував у лавах Галицької Армії. Подробиці бойового шляху Ф.Григоровича невідомі, крім того, що у 1922 році він закінчив старшинську школу і отримав ступінь підхорунжого — імовірно, в інтернованих частинах УГА у Чехословаччині. Також можливо, що саме там закінчив середню освіту і 4 курси факультету права. Мабуть, повернувся додому, де займався торгівлею.

Можливо, був членом ОУН, оскільки включився у боротьбу на Закарпатті, де належав до «Карпатської Січі» від її заснування у вересні 1938 р. Із рештками січовиків у червні-липні 1939 р. перейшов до Українського легіону під командуванням полковника Романа Сушка (так звані Військові відділи націоналістів). Там виконував обов'язки чотового інтенданта до розформування легіону у листопаді 1939 р.

Від червня 1944 р. — в Українській Повстанській Армії, спочатку як стрілець сотні «Залізняка»-«Євгена», відтак, від вересня того ж року — як заступник курінного інтенданта куреня «Рена». В УПА признано його ступінь старшого булавного. З куренем вирушив у так званий Карпатський рейд, звідки повернувся наприкінці 1944 р. У грудні очолив господарчу референтуру повітового проводу ОУН на Лемківщині, проте ненадовго.

15 червня 1945 р. «Дідик» став на чолі першої сотні куреня «Рена». Нею командував до кінця липня, коли курінь був розчленований на чоти, прикріплені до районів підпільної адміністрації ОУН. Чоти із сотні «Дідика» діяли на терені 4 і 5 районів Лемківщини, на захід від Балигороду. Ф.Григорович далі керував ними як районний організаційно-мобілізаційний (військовий) референт («оргмоб»).

У листопаді 1945 р. «Дідик» зібрав вояків свого відділу, доповнивши її стрільцями СКВ із 4 і 5 районів. Відновлена сотня отримала назву «Ударник-1» і номер «94». Після недовгого вишколу відділ під командуванням Ф.Григоровича включився у боротьбу із депортацією українського населення Лемківщини в СССР, знищуючи транспортні комунікації (мости), влаштовуючи засідки на польське військо, яке виселяло і грабувало селян. Зокрема, варто згадати акцію на с. Команьча 23 березня, де спалено будівлі залізничної станції, казарми, 40 вагонів, 5 мостів, захоплено значні запаси речей, канцтоварів та господарських речей. 25-26 березня сотня «Ударник-1» з допомогою двох боївок СБ провела наступ на осередок прикордонників та війська польського у с. Лупкові, в результаті чого ті панічно втекли у Словаччину, а повстанці знищили казарму, станцію, залізничні та автошляхи. Наказом ГВШ УПА ч. 1/46 від 15 лютого 1946 р. старший булавний «Дідик» був підвищений до ступеня поручника УПА з датою старшинства 1 червня 1945 р.

Повстанець Степан Дубницький так описував свого командира: «Він нам видавався дідусем. Був середнього зросту, трохи похилий і кривав на одну ногу. Завжди ходив, як Мойсей, з високою палицею, носив німецький мундир, а на голові — шапку вермахтівку. На поясі при боці мав пістолет, на плечі — шкіряну торбу й мапник, а на шиї — далековид. «Дідик» завів у сотні суворі порядки, яких наше вояцтво не любило. Проте всі мусили звикати до дисципліни і виконувати накази. Сотенний хоч накульгував, був витривалим і навіть проводив форсовані рейди. При переходах висилав вперед розвідників. Позаду них йшов сам з високою палицею і вів за собою стрілецьким рядком всю сотню. Сотенний вимагав від стрільців дотримуватись конспірації і карав порушників. Під час кожного переходу забороняв чим-небудь калатати (їдунокою, диском від кулемета чи іншими предметами), говорити голосно чи курити. Були випадки, коли один вояк із рою порушив дисципліну, то він карав стрільців цілого рою. Особливо любив проводити з ними муштру: «Тут впадь! Тут встань! Там впадь! Там встань!». Якщо хтось добре не ліг, на нього кричав і притискав палицею до землі. Під час постою «Дідик» вимагав від нас не гаяти часу, а займатись корисними справами: лагодити одяг, взуття, пришивати ґудзики, чистити особисту зброю, голитись, стригтись і митись. З цією метою часто шикував стрільців, оглядав з допомогою чотових і ройових, як вони виконували його доручення. Регулярно зі стрільцями проводив політзаняття, розповідав про важливі події, декого критикував за порушення наказів, складав плани на майбутнє».

Навесні 1946 р. Ф.Григорович почав хворіти на ногу, поранену ще у «Карпатській Січі». У зв'язку з цим 22 квітня 1946 р. командир тактичного відтинка «Лемко» майор Мартин Мізерний-«Рен» звільнив Ф.Григоровича-«Дідика» від виконання обов'язків командира сотні «Ударник-1». Сотню тимчасово очолив чотовий ст. бул. Павло Белей-«Корп», а відтак ст. бул. Роман Гробельський-«Бродич». Ф.Григорович переведений на канцелярську працю у команду ТВ «Лемко». Там він, імовірно, працював аж до літа 1947 р., коли через виселення всього українського населення з Лемківщини в результаті акції «Вісла» відділи УПА були змушені перейти або на територію СССР, або відійти на Захід.

Поручник «Дідик» у складі невеликої групи вирушив через Чехословаччину до Західної Німеччини. Після двох із половиною місяців виснажливого рейду в другій половині жовтня 1947 р. біля міста Собеслава у південній Чехії Франц Григорович-«Дідик» трагічно загинув. Йому не вдалося вибратися із крижаної води, коли під час переправи біля греблі через річку Лужніце дірявий човен перевернувся…

Кому відомі подробиці життя та діяльності Франца Григоровича, українських формацій та підрозділів, у яких він служив, просимо писати на електронну адресу mrz@ukr.net або на адресу редакції.

Володимир МОРОЗ

КОМУ ЗАВАЖАЄ ПАТРІАРХ СЛІПИЙ У ХАРКОВІ?

Як повідомив відповідальний секретар Комісії з питань топоніміки й охорони історико-культурного середовища Харківської міської ради Олексій Хорошковатий, міська влада готує ґрунт для знесення меморіальної дошки видатному релігійному і громадському діячу України, багатолітньому політв'язню сталінських таборів, Патріарху Української Греко-Католицької Церкви Йосипу Сліпому.

Павло КЛЕНЕНКО, Харків

Ця дошка була встановлена у серпні 2005 року зусиллями громадських організацій Харкова та Світового Конґресу Українців на будинку колишньої пересильної в'язниці («Тюремний замок») за адресою: Харків, вул. Малиновського, 5, де у 1960-х роках перебував Патріарх Йосип під час свого арешту (тепер у цьому будинку розміщуються підрозділи міліції Ленінського району м. Харкова).

Рішенням засідання Міської комісії з питань топоніміки й охорони історико-культурного середовища від 30 березня 2010 р. (п. 2 протоколу) рекомендовано відмінити розпорядження Харківського міського голови № 1630 від 14 липня 2005 р. про дозвіл на встановлення вищезгаданої меморіальної дошки. На думку української громадськості, таким рішенням ксенофобськи налаштовані чиновники Харківської міської ради дають сигнал деструктивним силам краю щодо можливого самовільного демонтажу дошки. Уже отримана інформація про ймовірні акти вандалізму щодо меморіальної дошки Патріархові УГКЦ Йосипові Сліпому найближчим часом.

Українська громадськість Харкова, віряни української греко-католицької церкви вважають ухвалу Міської комісії з питань топоніміки й охорони історико-культурного середовища щодо долі меморіальної дошки Патріархові УГКЦ Йосипові Сліпому провокативною і такою, що руйнує на Харківщині засади громадянського суспільства, створює підстави для міжконфесійного і міжнаціонального розбрату, а також спонукає до ескалації суспільної напруженості в українській спільноті.

Українськими організаціями краю надіслані тривожні телеграми на адресу Президента України Віктора Януковича і міністра внутрішніх справ України Анатолія Могильова щодо недопущення провокацій навколо меморіальної дошки Патріархові УГКЦ блаженнійшому Йосипові Сліпому у Харкові.

Історична довідка:

Кардинал Йосип Сліпий (17.02.1892 – 7.09.1984) – видатний український церковний і громадський діяч, патріарх Української Греко-Католицької Церкви, вчений і богослов. Народився у селі Заздрості Теребовлянського повіту на Галичині.

Після навчання в Інсбруці (Австрія) та Римі захищає докторат, стає професором догматичного богословія у львівській семінарії. З 1926 р. – ректор Греко-Католицької Богословської Академії у Львові. У грудні 1939 року за згодою папи Пія XII митрополит Андрей Шептицький висвятив Йосипа Сліпого на єпископа із правом наступництва. По смерті митрополита Шептицького 1 листопада 1944 року Йосип Сліпий перебрав керівництво галицької митрополії.

У 1945 році разом з іншими українськими греко-католицькими владиками був ув'язнений радянською владою і засуджений на 8 років позбавлення волі. Після відбуття цього терміну Йосипу Сліпому присудили наступний. У 1963 році, на 18 році заслання, завдяки клопотанням папи Івана XXIII, президента США Дж.Кеннеді, інших відомих політичних і громадських діячів країн світу, митрополита Йосипа Сліпого звільнено і депортовано за межі СРСР. За кордоном Йосип Сліпий розгортає активну діяльність, спрямовану на визнання в світі і створення Патріархату Української Греко-Католицької Церкви, на пожвавлення релігійного, громадського життя української діаспори.

Завдяки подвижницькій роботі Йосипа Сліпого у Римі побудувано собор св. Софії, придбано і відновлено парафіяльний храм Жировицької Матері Божої, зорганізовано Український Католицький Університет св. Климента, налагоджена видавнича робота. Як учений-богослов Йосип Сліпий виявив себе у працях з догматичної теології, історії УГКЦ, екуменічної тематики.

У 1961 році, під час етапу до Мордовських таборів, Йосип Сліпий перебував кілька тижнів у Харківській пересильній в'язниці. З метою вшанування пам'яті видатного релігійного діяча на будівлі колишньої в'язниці ініціативою громадських організацій у серпні 2005 року було встановлено меморіальну дошку. ШП

✝ Відійшла у засвіти

14 червня 2010 року на 92-му році життя після короткої недуги упокоїлась у Бозі

бл. пам. **Анастазія КОВАЛЬ із дому Струк.**

Народилася Анастазія 9 березня 1918 року в бідній селянській родині у селі Нанчілці Великій Старо-Самбірського району, що на Львівщині.

У сім'ї було п'ятеро дітей. Закінчила шість класів сільської школи. Коли почалася війна, їй було 20 років.

У той час німецькі окупанти вимагали, щоб із кожної господарської хати одна людина виїхала на жнива до Німеччини. Так у 1942 році Анастазія була вивезена на примусові роботи і більше ніколи не побачила своїх батьків.

У Німеччину їхала в дерев'яному вагоні під вартою озброєних есесівців. Потрапила на ферму до брутального господаря, який її бив, бо не розмовляла німецькою. Декілька разів тікала від нього. За це її заарештувала поліція, і вона відсиділа 15 днів у тюрьмі у Вайдені.

Потім вона була переведена на роботу до іншого господаря в село Сельбіц, де тяжко працювала в полі і біля худоби. Їй так мало давали їсти, що вона їла потайки від господині бульбу, яка була приготована для свиней.

Після війни Анастазія була переведена в табір біля Байройту і служила в американському шпиталі.

Ще мусила ховатися вдень і вночі від нападів Червоної армії, яка за допомогою американців вишукувала радянських громадян, щоб їх забрати назад до СССР.

У 1947 році приїхала до Франції в Париж «на контракт», тобто працювала у французьких багатих родинах. Хоч не володіла французькою мовою, знайшла місце у сім'ї, де було 10 дітей.

У 1949 році одружилася з українцем Данилою Ковалем, який також приїхав із Німеччини, куди був вивезений з України. Разом вони отримали статус і документи політичних біженців і під захистом Женевської конвенції мешкали в околиці Парижа. У них народилася дочка Катруся, яку вони виховували в українських традиціях. Анастазія провадила її до української четвергової школи в Парижі, де законниці викладали дітям катехизм і українську мову.

Хоч Анастазія і відчувала наслідки праці в Німеччині, однак продовжувала тяжко працювати на французьких панів, прибираючи їхні помешкання.

З 1974 року декілька разів відвідувала своїх сестер в Україні, допомагала їм.

Вона любила свою рідну землю – Україну. Мала непохитну віру до своєї церкви, бо була переконана, що тільки віра їй допоможе пережити всі труднощі життя. Шанувала Францію, бо тут знайшла притулок після війни і дістала в 1972 році французьке громадянство.

Після відходу у вічність чоловіка п'ять років тому Анастазія поступово втратила зір і не могла більше себе обслуговувати, потребувала постійної допомоги. Тому проживала біля дочки і зятя. Наприкінці квітня цього року захворіла і була перевезена до шпиталю.

Кожний, хто на життєвому шляху зустрічався з бл. пам. Анастазією Коваль, збереже у своєму серці якнайкращу пам'ять про працьовиту і віруючу людину, ласкаву й добру мати, патріотку України.

Дочка Катруся з родиною дякують всім, хто приєднався до їхнього болю молитвою під час Служби Божої і панахиди, що були відправлені 21 червня 2010 року о. Михайлом Романюком в українській греко-католицькій катедрі Святого Володимира Великого в Парижі та на місцевому цвинтарі міста Тє, біля Парижа.

Хай буде їй пухом гостинна французька земля.

Вічна їй пам'ять!

Дочка з родиною (Париж, Франція), горем прибиті втратою дорогої Анастазії

На полиці з книжками

У Київському видавництві «Ярославів Вал» побачила світ книжка волинського письменника Івана Корсака: «КАПЕЛАН АРМІЇ УНР». Це історичний роман про події першої половини XX ст. в Україні — змагання за Автокефалію Православної Церкви в рамках боротьби за українську державність. Так тоді це розуміли. Автор розкриває брутальну акцію Московського Патріархату в особі Архімандрита Смарагда Латишенкова, який доконав вбивства митр. Юрія Ярошевського, поборника Автокефалії. Треба сказати, що це перша ластівка в Україні в дослідженні змагань за Автокефалію. Наукові праці на цю тему були написані в діаспорі, і тому читачеві в Україні не були доступні, тож досі цією тематикою наші письменники у боргу перед громадськістю, зокрема перед молодим поколінням. Роман Івана Корсака, здається, — перша поважна спроба заповнити цю прогалину нашої історії.

У додатку чи, як пише автор, «Замість приміток», вміщено короткі, але вичерпні життєписи осіб, священнослужителів і світських, які брали участь у Визвольних змаганнях за державність і Автокефалію Церкви, також нам мало знаних, а точніше — незнаних.

До цієї дуже вартісної, поки одинокої, на жаль, книжки з цієї тематики, маю кілька зичливих зауваг.

Шкода, але про капеланську службу героя книги о. Павла Пащевського в творі сказано мало, як і про його життя в Луцьку протягом понад десяти років. Він створив у Луцьку тоді єдину українську парафію при Христовоздвиженській церкві, настоятелем якої був у 1926-1939 роках. Христовоздвиженська церква була гімназійною церквою, а о. Павло викладав в Луцькій українській гімназії ім. Лесі Українки (ЛУГ) Закон Божий (релігію).

З Луцька о. Павло як військовий капелан виїжджав з послугою до інших міст, де були середовища українських комбатантів УА УНР, серед них і до Перемишля. Він вважав це за свій обов'язок як капелана. З травня 1920 року о. проторей о. Павло Пащевський очолював Управління Військового Душпастирства Генштабу Армії УНР в чині ген.-хорунжого. (іноді називають його Головним Капеланом Армії УНР).

Перебуваючи в таборах інтернованих у Польщі, отець Пащевський організував курси для військових священнослужителів. Останні після розпуску таборів у 1924 р. розійшлися по українських парафіях. Між іншим, на Луччині в с. Піддубцях настоятелем церкви був випускник цих курсів о. Лукаш Воронюк, старшина Армії УНР.

У 1923 році не було Польської Православної Церкви, була Православна Церква в Польщі і як така отримала в 1924 р. Автокефалію від Константинопольського Патріархату. Назву «Польська Автокефальна Православна Церква» надано Декретом Президента Польщі в 1938 році.

Будемо сподіватися, що Іван Корсак продовжить свої дослідження і порадує нас новими книгами.

Степан СЕМЕНЮК, Луцьк

Правда зі сльози та крові

3 жовтня у м. Кіцмані та с. Мамаївці Кіцманського району відбулася акція «Не дамо згасити свічу пам'яті», присвячена мільйонам невинних жертв Голодоморів в Україні.

Біля пам'ятного Хреста зібрались люди, щоб відправити панахиду, згадати ті страшні роки, пом'янути душі, яких ніхто не оплакував, не запалював їм свічок і не говорив поминальних слів.

Прозвучали виступи голови Чернівецької обласної організації «Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих» — Ірини Войцехівської, представників влади, очевидців тих подій.

Зі смутком на обличчі люди слухали промовців, а в руках мерехтіли запалені свічки.

На закінчення до пам'ятного Хреста «За волю України» поклали квіти і поставили запалені свічки. Затих вітерець, свічки горіли рівненько, неначе підтверджували, що пам'ять про ті страшні дні не зникає. Минуть роки, а ми будемо пам'ятати геноцид, невинно убієнних голодом жителів України. Будемо пам'ятати тоталітарні злочини правлячого режиму тих років.

Наталка БІЛОВА

«НЕХАЙ СВІТ РАДУЄ ВАС СВОЄЮ КРАСОЮ»

З такими теплими словами звернулася до усіх відома дитяча письменниця Зірка Мензатюк, презентуючи у столичній книгарні «Є» свою нову книжку, але вже не тільки для дітей, а й для дорослих – «Український квітник».

Зоряна НАГІРНЯК

Напевне, книгарня ця не бачила ще такої краси. Чорнобривці, жоржини, троянди, хризантеми... Мимоволі згадується дитинство, мамин квітник біля хати, ласкавий її погляд... І відчуття безмежного щастя.

Гості святкової презентації дарували квіти господині, однак і онучка письменниці Яринка в національному вбранні теж обдаровувала кожного маленьким запашним букетиком, щоб був добрий настрій і раділа душа. І все це під неповторну музику Чайковського.

Редактор видавництва «Грані-Т» Олена Мовчан, представляючи мальовниче видання, що вийшло в них у серії художньо-природничої літератури, зазначила, що книжка ця унікальна: крім дивовижних квіткових історій Зірки Мензатюк, можна знайти й численні зображення зі старовинних гербаріїв, а також майже наукові описи тридцяти квітучих і пахучих чудес. Зацікавить вас і передмова до книжки мистецтвознавця Ірени Білаш, рясно насичена легендами.

«Чому саме квіти?» – з таким риторичним запитанням звернулася до аудиторії Зірка Мензатюк. І додала: «Квіти потрібні багатьом, квіти були втіхою з давніх-давен. Як не прикро, за песимістичним ставленням до життя українці нині займають перше місце в Європі. Чому? Чому ми так сумно дивимося на світ? Треба тільки озирнутися довкола – нас мають радувати природа, квіти, які роблять веселішим наше життя».

Воно й не дивно, що Зірка так закохана у все прекрасне і з таким захопленням розповідає про те, що прикрашає нашу землю і вабить око. Виросла вона у мальовничому буковинському краї, серед мальв і чорнобривців, які разом із матір'ю плекала своїми руками. Чудовий світ барв вона бачить у вишитих сорочках, килимах, на фресках, картинах, у малюнках, що їх створювали художники з часів античності й донині. Сьогодні у Зірки Мензатюк – власний квітник, таємницями якого охоче ділиться з читачами, даруючи мініатюрні есеї про найулюбленіші квіти.

Оповіді про них розміщені за порою цвітіння: від весняного первоцвіту – до пізньої осінньої хризантеми. До кожної історії додано репродукцію художнього

твору та ілюстрацію відомих ботанічних альбомів. Можна дізнатися ім'я автора картини, її назву, час створення.

А на обкладинці – тюльпан, квітка, яка була дуже модною в Європі XVII ст. Відомий випадок, коли за цибулинку тюльпана незвичного кольору один аматор заклав власний будинок. Їх везли здалеку, продавали надзвичайно дорого, займалися виведенням нових сортів, а власники садів замовляли художникам малювати букети з їх квітників, щоб зберегти нетривалу красу на картині. Так виник цілий напрям у голландському живописі – «квітковий натюрморт».

Вітаючи свою колегу по перу з такою гарною подією, письменниця Леся Воронина зазначила, що Зірка Мензатюк ніколи не писала без душі: «Ця книжка – святкова. Ці образки про квіти – мовби квіткові замовляння, які роблять нас щасливішими»

А Людмила Омельченко навіть розповіла, як книга «Український квітник» допомогла їй побороти хворобу. Від кожної оповіді про квіти віє добром, теплом, чимось магічним, що сприяє фізичному і душевному зціленню. А нам, зрештою, відомі лікувальні властивості багатьох квіткових рослин.

Презентація книжки перетворилася на чудове, мовби родинне свято. Поруч із Зіркою були її чоловік, провідний соліст Національної опери України Степан Фіцич (він подарував усім пісню), її донька-журналістка, онучка, друзі, колеги, мистецтвознавці, просто прихильники її творчості, всі, хто кохається на цій швидкоминучій красі, яка пережила віки. ШП

На Чигиринщині відкрито пам'ятник письменнику-борцю

Тепер є де вклонитися Юрію Горлісу-Горському, хорунжому Армії УНР, авторові знаменитої книги спогадів «Холодний Яр».

Пам'ятник споруджено в центрі села Мельників Чигиринського району, поруч із монументом Холодноярським героям, на місці, де колись стояла церква Святої Покрови, де не раз бував Юрій разом із побратимами — старшинами та козаками полку гайдамаків Холодного Яру.

Ведучий мітингу, Роман Коваль, розповів, що за неповні два місяці на Черкащині, Херсонщині, Київщині, Дніпропетровщині та Житомирщині встановлено пам'ятники борцям за волю України, а саме: в селах Матвіївці, Зміївці, Воронькові, Ганнівці та Горбулеві. Сьогодні свято прийшло у Мельники, яке називають столицею Холодного Яру. Це вже шостий монумент борцям за Самостійну Україну в Мельниках!

Автором пам'ятника став член Національної спілки художників України Віктор Крючков, профінансував побудову Володимир Сапа, якого влада нині ув'язнила. І свято відбулося без нього. Що казати — на Черкащині владу захопили половці! Вони почали полювання на тих, хто фінансував українські ініціативи. Половецька орда такого не пробачає!

Але українці не здаються. Зокрема члени історичного клубу «Холодний Яр» Леся та Олег Островські намагаються, всупереч обставинам, попри погрози і залякування з боку «половців», здобути перемогу на виборах — Леся балотується до Черкаської обласної ради, а Олег — на посаду міського голови Чигирина.

Своєрідною відповіддю орді, яка вийшла з донецьких степів, став рух за вшанування борців за Самостійну Україну в 1917-1920-х роках. Ініціював його історичний клуб «Холодний Яр».

Благородну ініціативу підхопили богуславці: на Покрову в м. Богуславі Київської області на стіні Свято-Миколаївського чоловічого монастиря буде урочисто відкрито та освячено меморіальну дошку на честь козаків Армії УНР Івана Білецького та Оверка Бондаренка, учасників Другого Зимового походу. «Московсько-жидівська комуна» стратила їх у

містечку Базарі, попри те, що вони були військовополоненими.

У цей же, день, 14 жовтня, в с. Степанці Канівського району Черкаської області на стіні сільської школи буде встановлено меморіальну дошку на честь Оникія Тимофійовича Кучера, козака 2-ї бригади 4-ї Київської дивізії Української повстанської армії Другого Зимового походу. Їхні анкети знайшов у Державному архіві СБУ Роман Коваль. Опубліковано їх у книзі «Рейд у вічність» 2002 року, а згодом у книзі «Другий Зимовий похід».

Вшанування пройдуть і в Медвині, де медвинці відзначатимуть 90-ліття повстання своїх батьків і дідів проти диктатури чужинців. А 17 жовтня на кладовищі с. Корчівки Черняхівського району Житомирської області заплановано відкриття пам'ятника отаманові Дмитрові Соколовському. 10 листопада пам'ятник борцям за волю України постане в Легедзиному Тальнівського району Черкаської області.

Не стоять осторонь і наші брати з Галичини. Їхня патріотична півсотня прибула до Мельників на відкриття пам'ятника Юрію Горлісу-Горському з далекого Львова. Очолив делегацію Богдан Винниченко, голова секретаріату Всеукраїнського об'єднання ветеранів Львівщини. Скажемо відверто: наше свято без галичан було би неповним!

Чи знаєте хто, які слова були написані на жовто-блакитному прапорі полку гайдамаків Холодного Яру? Це були слова уродженця Галичини Івана Франка:

Ми поляжем, щоб славу і волю, і честь,
Рідний Краю, здобути Тобі.

Це рядки з пісні «Не пора, не пора, не пора москалеві й ляхові служить».

Тільки подумайте: на жовто-блакитному прапорі лісовиків, гайдамаків Наддніпрянської України вигаптовано слова гнаного в Галичині поета, а на чорному прапорі Холодного Яру — слова Тараса Шевченка «І повіє огонь новий з Холодного Яру». Ось кого читали новітні гайдамаки! Шевченка і Франка! А начитавшись їх, взяли до рук зброю і пішли захищати Батьківщину.

Як гарно, що пісню «Не пора, не пора…» в Мельниках, попри дощ, співали українці Наддніпрянщини та Галичини. Співали так, що й дощ ущух!

Освятив пам'ятник отець Назарій (УАПЦ). Сказав він і тепле слово про полеглих.

Промовляв і в. о. голови Чигиринської районної ради Юрій Лисак. Лунало в Мельниках слово заступника голови Національної спілки письменників України Василя Шкляра, героя України Левка Лук'яненка та автора пам'ятника Віктора Крючкова. Виступали й члени історичного клубу «Холодний Яр» Богдан Легоняк, Олег та Леся Островські. А племінниця командира 1-го полку Січових Стрільців Армії УНР Івана Андруха, Надія Макулович, прочитала вірш «Пам'яті героїв Холодного Яру», який написала в дорозі до Холодного Яру. Декламував вірш «Нескорені» письменник із Галичини Володимир Бохонко.

Заспівав пісню про Василя Чучупака кобзар Тарас Силенко. Співав і Володимир Гонський, який від імені народного депутата України від партії «Батьківщина» передав кошти на поминальний обід.

Промовляв і народний депутат України Тарас Стецьків, який разом зі своїми товаришами фінансово допоміг завершити роботи, пов'язані з перевезенням та монтуванням пам'ятника.

Цього дня відбувся й автопробіг у Холодний Яр. Його організатором виступив рух «Українська альтернатива» (керівник Володимир Кухар) за сприяння мистецької агенції «Наш формат» (Владислав Кириченко і Сергій Куцан). В автопробігу взяли участь лідер гурту «Тартак» Сашко Положинський, журналіст «5-го» телевізійного каналу Роман Чайка, поет Павло Вольвач, лідер рок-ватаги «ДельТора» Євген Янкевич, інші діячі української культури. Гасло автопробігу — «Воля України або смерть!». Цим митці, журналісти, громадські діячі, не пов'язані з політичними партіями, хотіли задекларувати свою рішучу незгоду зі спробами колоніальної влади ліквідувати Українську державність.

«Воля України або смерть!» — таке гасло сяяло на чорному прапорі полку гайдамаків Холодного Яру. Таке гасло мусять виписати українські патріоти на своїх прапорах сьогодні.

Прес-служба історичного клубу «Холодний Яр»

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ
Київ • Лондон • Мюнхен • Нью-Йорк • Торонто
Засновник ТОВ «Українська Видавнича Спілка»
Директор: Максим Макар admin@yaroslava.kiev.ua
вул. Ярославів Вал, 9, а/с 276, м.Київ, 01034, Україна

Тижнева всеукраїнська газета
Головний редактор: Віктор Рог
tel +38 (044) 279-81-33 rog@yaroslava.kiev.ua
Інформаційний відділ: Ганна Філічева
tel +38 (044) 278-63-49 press@yaroslava.kiev.ua
Відділ розповсюдження: tel/fax +38 (044) 279-41-22
Технічний відділ: Оксана Сванідзе
+38 (044) 279-80-86 oksana@yaroslava.kiev.ua

Редакція залишає за собою право скорочувати та редагувати статті.
За достовірність газетних публікацій несе відповідальність автор.
Матеріали подані в редакцію, не повертаються і не рецензуються.
При передруку посилання на газету обов'язкове.
Редакція не завжди згідна з думкою автора.
Листування з читачами тільки на сторінках часопису.
Свідоцтво КВ № 2157 від 16.09.1996
Передплатний індекс — 30504
Друк: ПП Макар ММ
Друк офсетний. Зам. 13/10
Загальний наклад — 10000

ISSN 0488-6860
9 770488 686003